

Ελληνικός τουρισμός: Από τις ισχυρές επιδόσεις στη δημιουργία μεγαλύτερης αξίας

Ο ελληνικός τουρισμός εισέρχεται σε έναν νέο κύκλο ανάπτυξης από θέση ωριμότητας και ισχύος. Η ίδια, όμως, η επιτυχία του καθιστά σαφές ότι η επόμενη φάση δεν μπορεί να είναι απλή επανάληψη της προηγούμενης καθώς, η ανταγωνιστικότητα του τομέα θα κριθεί λιγότερο από τον αριθμό των επισκεπτών και περισσότερο από την αξία που δημιουργείται, την ποιότητα της εμπειρίας, τη διάχυση των ωφελειών στις τοπικές κοινωνίες και την ικανότητα προσαρμογής του. Αυτό είναι το κεντρικό μήνυμα της εκδήλωσης για την παρουσίαση της μελέτης του INSETE [«Ελληνικός Τουρισμός: Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές»](#), η οποία πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 23 Οκτωβρίου 2026.

Η μελέτη εξετάζει τον ελληνικό τουρισμό συνολικά, μέσα από την αξία που δημιουργεί, τους ανθρώπους του, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, τις αντοχές των προορισμών, τις υποδομές, το περιβάλλον και τη σχέση του με την κοινωνία. Συνθέτει έτσι, σε μια ενιαία εικόνα ζητήματα που συχνά συζητούνται αποσπασματικά, από τις αφίξεις και τα έσοδα έως τις υποδομές και το περιβάλλον, στοχεύοντας να αναδείξει τα κρίσιμα ερωτήματα και να στηρίξει έναν πιο τεκμηριωμένο δημόσιο διάλογο.

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση, η Πρόεδρος του ΣΕΤΕ, κα Αγάπη Σμπώκου, ανέφερε: «Ο ελληνικός τουρισμός έχει διανύσει μια εντυπωσιακή πορεία που πιστώνεται σε όσα έχουμε χτίσει από κοινού διαχρονικά. Σήμερα αποτελεί βασικό συστατικό του παραγωγικού μοντέλου της χώρας και καταλύτη για την εξέλιξή του. Το ζητούμενο της επόμενης ημέρας δεν είναι μόνο να μεγαλώνει σε αριθμούς, αλλά να δημιουργεί μεγαλύτερη και σταθερή αξία για όλους. Η μελέτη του INSETE αποτυπώνει συνολικά και με ειλικρίνεια τη σημερινή πραγματικότητα και φωτίζει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που έχουμε μπροστά μας. Ο ΣΕΤΕ θα αξιοποιήσει τα ευρήματά της στον διάλογο με την Πολιτεία και τους κοινωνικούς και επιχειρηματικούς εταίρους, με στόχο να συμβάλει στη διαμόρφωση συγκεκριμένων πολιτικών και δράσεων για το πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης που επιδιώκουμε για τη χώρα».

Ισχυρό αποτύπωμα, θετικές προοπτικές και προκλήσεις: από τη φορολογία και τις υποδομές έως την κλιματική κρίση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Παρουσιάζοντας τη μελέτη, ο Επιστημονικός Διευθυντής του INSETE, κ. Άρης Ίκκος, ανέδειξε τη θέση του τουρισμού διεθνώς, αλλά και τον κομβικό του ρόλο στην ελληνική οικονομία και κοινωνία. Το 2025 η άμεση συνεισφορά του τομέα αντιστοιχεί στο 13,0 % του ΑΕΠ και η συνολική, άμεση και έμμεση, περί το 30,0% ενώ οι επενδύσεις του κλάδου εκτιμώνται σε περίπου 5 δισ. ευρώ. Διεθνώς και κατά το WEF, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 21η θέση στην τουριστική ανταγωνιστικότητα, έναντι 59ης για την οικονομία συνολικά. Έχει δε ένα πολύ ισχυρό brand και αποτελεί τον τρίτο πιο επιθυμητό προορισμό για Γερμανούς και Ιταλούς και τον τέταρτο για Γάλλους και Βρετανούς.

Το 75,0% της τουριστικής δραστηριότητας πραγματοποιείται εκτός Αττικής και το 58% στις νησιωτικές περιφέρειες καθιστώντας τον τομέα βάση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής για τα νησιά αλλά και για πολλές απομακρυσμένες περιοχές της χώρας. Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώθηκε κατά -3,1% μεταξύ των απογραφών του 2011

και του 2021, το Νότιο Αιγαίο κατέγραψε αύξηση +6,1% και η Κρήτη +0,2%, την ίδια ώρα που άλλες Περιφέρειες υποχώρησαν έως και -10,3%.

Καταγράφονται, ωστόσο, και αδυναμίες. Πέντε Περιφέρειες συγκεντρώνουν το 83,0% των επισκέψεων και το 90,0% των εισπράξεων, ενώ το 90,0% των Δημοτικών Ενοτήτων, που καλύπτουν το 95,0% της έκτασης της χώρας, εμφανίζει μικρή έως μηδαμινή τουριστική ανάπτυξη. Το βασικό ζήτημα, συνεπώς, είναι η συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας στον χώρο και στον χρόνο (κυρίως στο Γ' τρίμηνο). Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη η φορολογική επιβάρυνση, που κατατάσσει την Ελλάδα 5η μεταξύ επτά ανταγωνιστριών χωρών, το υψηλό ενεργειακό κόστος, τα ελλείμματα στις δημόσιες υποδομές και το κενό ωριμότητας των επιχειρήσεων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Ως τμήμα του τουριστικού προϊόντος, η βραχυχρόνια μίσθωση χρειάζεται να ενσωματωθεί με ισορροπημένο τρόπο: με καθαρούς όρους και ελέγχους, φορολογική ισοδυναμία με τα ξενοδοχεία, σύνδεση με τη στέγαση και την ποιότητα της εμπειρίας. Παράλληλα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η κλιματική αλλαγή διαμορφώνουν ένα νέο, πιο απαιτητικό πλαίσιο.

Παραγωγικότητα, άνθρωποι και κοινωνία στο επίκεντρο

Τρία κρίσιμα θέματα που επικρατούν στον δημόσιο διάλογο για τον τουρισμό συζητήθηκαν σε πάνελ με τον Γενικό Διευθυντή του INSETE, κ. Ηλία Κικίλια, τον κ. Τάσο Αναστασάτο, Επικεφαλή Οικονομολόγο του Ομίλου Eurobank και Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής Οικονομικών Αναλύσεων και Προοπτικών του Τραπεζικού Κλάδου της ΕΕΤ, την κα Έλενα Γκίκα-Πετρούλακη, Chief People Officer της Costa Navarino, και την κα Φαίη Μακαντάση, Διευθύντρια Ερευνών της διαΝΕΟσις.

Ο τουρισμός βασικό συστατικό του παραγωγικού μοντέλου της χώρας

Στη δημόσια συζήτηση ακούγεται συχνά ότι η Ελλάδα πρέπει να αλλάξει παραγωγικό μοντέλο και να περιορίσει την εξάρτησή της από τον τουρισμό. Σύμφωνα με τα δεδομένα όμως, ο τουρισμός δεν εκτοπίζει άλλους παραγωγικούς τομείς, αλλά αποτελεί κατακτημένο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας. Το ζητούμενο είναι η αύξηση της παραγωγικότητάς του και των κλάδων με τους οποίους διασυνδέεται. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Αναστασάτος: *«Η επιτυχημένη πορεία του ελληνικού τουρισμού τα τελευταία χρόνια έχει συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και την εξισορρόπηση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Τα οφέλη από τον τουρισμό περιλαμβάνουν τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, διατήρηση πληθυσμού σε φτωχότερες περιοχές και δημιουργία αξίας για άλλους κλάδους. Το ζητούμενο για την μελλοντική πορεία του κλάδου είναι να μεγιστοποιήσει τη θετική οικονομική του συνεισφορά ελαχιστοποιώντας τις αρνητικές εξωτερικότητες. Αυτό επιτάσσει εστίαση στην βελτίωση των εσόδων ανά επισκέπτη και όχι στον αριθμό των αφίξεων, με αντίστοιχη έμφαση σε -ιδιωτικές και δημόσιες- υποδομές που είναι συμβατές με αυτό τον στόχο. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν στηρίξει ουσιαστικά την άνθιση του τουρισμού με μεγάλη αύξηση των πιστοδοτήσεων προς τον κλάδο αλλά και παροχή τεχνογνωσίας, και διαθέτουν τη ρευστότητα και τη διάθεση να στηρίξουν χρηματοδοτικά και την περαιτέρω πρόοδο προς ένα μοντέλο υψηλής προστιθέμενης αξίας.»*

Από τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ανάπτυξη πραγματικών επαγγελματικών προοπτικών

Η φιλοξενία και το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης που παρέχουν οι άνθρωποι του τουρισμού διαχρονικά αποτελούν σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Παράλληλα, η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και η ανάγκη αναβάθμισης

δεξιοτήτων αναδεικνύονται ως βασικές προκλήσεις. Η μετάβαση από τις «θέσεις εργασίας» στις «σταδιοδρομίες» αναδεικνύεται ως η πιο στρατηγική επένδυση του τομέα. Στην τοποθέτησή της η κα Γκίκα-Πετρουλάκη σημείωσε ότι: «Για να αντιμετωπίσουμε τις ελλείψεις ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό, πρέπει πρώτα να επανεξετάσουμε τι προσφέρουμε στους ανθρώπους που θέλουμε να προσελκύσουμε και να διατηρήσουμε. Η αξιοπιστία, η συνέπεια, η ποιότητα της ηγεσίας, η ουσιαστική φροντίδα και οι προοπτικές σταδιοδρομίας δεν είναι πρόσθετες παροχές· είναι προϋποθέσεις μιας βιώσιμης εργασιακής σχέσης. Στην Costa Navarino, η συστηματική επένδυση σε αυτές τις αρχές ενισχύει την εμπιστοσύνη, την αφοσίωση και τη μακροχρόνια επαγγελματική εξέλιξη των ανθρώπων μας. Παράλληλα, επενδύουμε στη συνεχή ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην τεχνολογία που απελευθερώνει χρόνο για ανθρώπινη επαφή. Δεν αρκεί να αναζητούμε ανθρώπους για τις ανάγκες του κλάδου. Οφείλουμε να διαμορφώνουμε έναν κλάδο που ανταποκρίνεται και στις ανάγκες των ανθρώπων.».

Η κοινωνική αποδοχή ως προϋπόθεση βιώσιμης ανάπτυξης

Η κοινωνία διατηρεί σε μεγάλο βαθμό μια θετική αντίληψη για τον τουρισμό. Βάσει ερευνών, το 82,4% αξιολογεί θετικά την οικονομική του συνεισφορά, ενώ το 54,0% τον θεωρεί -πρώτο σε κατάταξη- τομέα με τη μεγαλύτερη πρόοδο μετά τη Μεταπολίτευση. Καταγράφονται, ωστόσο, ανησυχίες για ζητήματα όπως το κόστος ζωής, οι πιέσεις στη στέγαση και στις τοπικές υποδομές, θέματα όμως που είναι πολυπαραγοντικά και δεν μπορούν να αποδοθούν αποκλειστικά στον τουρισμό. Η αποδοχή άλλωστε περνά από τη δίκαιη κατανομή των ωφελειών και την ποιότητα ζωής στους προορισμούς. Σχετικά, η κα. Μακρυντάση ανέφερε ότι: «Ο ελληνικός τουρισμός πηγαίνει αρκετά καλά. Το ερώτημα είναι ποσό καλά πηγαίνουν και οι τόποι που τον φιλοξενούν. Διότι οι αφίξεις και τα έσοδα λένε την μια πλευρά της ιστορίας. Η επιτυχία του τουρισμού κρίνεται, μεταξύ άλλων, και από το αν οι κάτοικοι έχουν πρόσβαση σε νερό, αν οι υποδομές αντέχουν, αν προστατεύεται το περιβάλλον και αν τα οφέλη φτάνουν στην τοπική οικονομία. Αυτό δεν γίνεται από μόνο του. Χρειάζεται καλύτερος συντονισμός του κράτους με τους Δήμους και τις Περιφέρειες, δημιουργία ισχυρών Οργανισμών Διαχείρισης Προορισμών (DMMOs) και ανταποδοτικότητα στη χρήση των τουριστικών εσόδων με ορατά αποτελέσματα για τους κατοίκους.».

Ο Γενικός Διευθυντής του INSETE, κ. Ηλίας Κικίλιας, δήλωσε ότι: «Ο ελληνικός τουρισμός διαθέτει σημαντικά πλεονεκτήματα. Η πρόκληση για τα επόμενα χρόνια είναι να τα αξιοποιήσουμε ακόμη καλύτερα. Να αυξήσουμε την παραγωγικότητα και την προστιθέμενη αξία, να επενδύσουμε στους ανθρώπους και τις δεξιότητές τους και να βελτιώσουμε τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε και διαχειριζόμαστε την τουριστική ανάπτυξη. Γιατί τελικά, η επιτυχία του ελληνικού τουρισμού δεν πρέπει να μετριέται μόνο από το πλήθος επισκεπτών που προσελκύουμε, αλλά και από το πόση αξία δημιουργούμε για την οικονομία, τους εργαζομένους και τις τοπικές κοινωνίες.»

Την εκδήλωση συντόνισε η Γενική Διευθύντρια του ΣΕΤΕ, κα Μαρία Γάτσου, η οποία υπογράμμισε στην τοποθέτησή της ότι: «Η μελέτη συμβάλλει ουσιαστικά στον δημόσιο διάλογο, καθώς για πρώτη φορά συνθέτει μια ολοκληρωμένη εικόνα του ελληνικού τουρισμού. Σε έναν τομέα που συχνά συζητείται αποσπασματικά, αντιπαραθέτουμε τεκμηριωμένα δεδομένα σε εδραιωμένες αντιλήψεις και απλουστεύσεις. Ο τουρισμός μπορεί να συνεχίσει να αναπτύσσεται και να προσφέρει στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, όχι όμως στον αυτόματο πιλότο. Η χάραξη πολιτικής και οι επιχειρηματικές αποφάσεις απαιτούν κοινή βάση γνώσης και κατανόηση των αλληλεξαρτήσεων. Αυτόν ακριβώς τον ρόλο υπηρετεί

το οικοσύστημα του ΣΕΤΕ, παράγοντας γνώση και τεκμηρίωση που στηρίζουν αποτελεσματικότερες πολιτικές, ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και συμβάλλουν στη στρατηγική εξέλιξη του ελληνικού τουρισμού.».

Πλήρης Μελέτη [εδώ](#)

Executive Summary [εδώ](#)

Παρουσίαση της Μελέτης [εδώ](#)

Ομιλία Προέδρου ΣΕΤΕ [εδώ](#)